

Womhaj Bóh!

Czisko 4.
31. jan.

Łétnik 2.
1892.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƒo kóždy ƒobotu w Smolerjez knihicziſzczéni w Budyſchinje a ƒu tam doſtać ſa ſchtwórtlétnu pſchedplatu 40 np.

4. njedzela po tſjóch kralach.

Romſk. 13, 8: „Njebudźće nitomu niczo winowaczi, khiba to, ſo ƒo bjes ƒobu lubujecze.“

Niczo ƒnadź na ſemi wobczéznishe njeje, dylzi wjele dołha, a je drje mało wotroſczonych, kotſiz njebychu w ƒwojim žiwjenju junu dołha poméli a jeho wobuźnoſć ſaczuwali. Sprawnu muž ƒo teho dla prózuje, ſo by jón ſterje a lépje wotbył, a ƒebi radſcho wſchelate wuſtoſcze lubieź dawa, ſo njeby jenoź ſaſo pod zuſny ipſchah pſchiſchol. Wſchiſłowo praji: „Jedyn muž, jene ſłowo“, a tón Anjes praji: ſcheſczianow haj dyrbi być kaź pſchikaha, a Pawoł praji: „Gładajecze teje czeſcze, ſo byſchcze ſpokojom byli a to ƒwoje cizinili a ſe ƒwojimaj rukomaj dźelali, ſo byſchcze czeſnje wokoło ſchli ſ tymi, kiź wotkach ƒu, a na niczim nuſu njeméli“. Njeſmėſch ƒwojemu bliźſchemu niczo winowaty być, khiba ſo jeho lubujecze. Eſy-li jemu něſcoto ſlubit a njeſby-li hacź dotal ſłowo dźeržał, dha je to dołh; tajkeho dołha pſchecziwo njemu mēc njedyrbiſch. Eſy-li wot njeho počzil a płacizć ſlubit a tola njeſby ſapłacizł, dha je to dołh; tajkeho dołha mēc njedyrbiſch. „Bjesbóžny ſajima a njeplaczi.“ (Sir. 29, 22.) Eſy-li jeho wobfranył, dha daj jo jemu ſaſo; pſchetoź „paduch dyrbi ſaſo ƒwoje paduchſtwo narunacź“. (2 Móſj. 22, 3.) Eſy-li jemu pſcheſ ſle pſchikłodjenje na jeho czeſczi a dobrym mjenje ſchidwu cizinil, dha dyrbiſch jemu tajku czeſc w ſawnym wotproſchenju ſaſo wrócizć. Je hewał dołh, kotryž na tebi lezi, a tajkeho dołha mēc njedyrbiſch. Je-li wón tebi bratrowszy a pſcheczelnije pomhał, dha

njehanibuj ƒo dźakowanja; hewał ſaſo dołh na tebi lezi. Njemóžecze-li jemu wjažy ſarunacź, dha ſarunaj to jeho dźeczom. Wſchitke wobſtejnoſcze dyrbja bjes ſcheſczianami cziſcze a jaſnje ſariadowane być. Njedyrbi niczo bjes nami być, ſchtož by wutrobny roſdźelilo a róſno dźeržało.

Niczo dylzi luboſcź dyrbimy ƒwojemu bliźſchemu winojeci być. Ežeho dla? Doſelž je naſ Bóh tón Anjes ſ wēcnej luboſczi lubował a doſelž móžno njeje jemu tu luboſcź ſaſo ſapłacizć. „Schtož wy cizinili ſcze jenemu bjes tymi mojimi najmjeſchimi bratrami, to ſcze wy mi cizinili“, praji Jeſuſ Chryſtuſ. Teho dla tež Pawołowa kħwalba na to wuńdze: „Da ƒym dołžnik Grichow a Njegrichow, mudrych a njemudrych.“ Teho dla dyrbiſch ƒwojeho bliźſcheho lubowacź jaſo ƒam ƒo. Kóždy hladaj niź na to ƒwoje, ale na to, ſchtož drugeho je. Wo tajkim dyrbi jeho ſbóžnoſcź czi runje taſ na wutrobje lezecź jaſo twoja. Jeho hrėchi, jeho hubjenſtwo dyrbi cze runje taſ bolicź jaſo twoje. Jeho ſrudoba dyrbi twoja, jeho wjeſele twoje ƒo ſcžinicź. „Wjeſelcze ƒo ſ tymi, kiź ƒo wjeſela, a płacizce ſ tymi, kiź płakaja!“ Sa njeho dyrbiſch proſbyć jaſo ſa ƒebje ƒameho, jemu dyrbiſch w jeho wēcnyym a czaſnym ſbožu dale pomhać. — Tajke woſadne žiwjenje by najrjeſchi wobras był, kiź by ƒo na ſemi namacź hodzil. By lubojny leſ ƒrjedza w puſczynie był abo ſymſta ſahroda ƒrjedza w ƒneſy. Dha wſchał praji ƒebitoſcź: „Schto dha ja wot teho mam? Dha wſchał bych ƒchi ƒwojim brėmjenju tež hiſcche brėmjo zyleje woſody ƒobu noſbyć dyrbjał, wſcha luboſcź by ƒo pſchi tym na moju wutrobu walila.“ To je wěno; ale runje taſ by

tež tvoja boluješ so na wschitke wutrobny walika; te bychu tebe nješte, tebe podpjerale, i tobu so modlile, tebe sbehnile. Ty by ždyn wjazny dostał dyžli dał. A k temu by wjele bohaczišchi był psches to, so by jich wschitkich wješele tež tvoje wješele bylo. Haj, tajka wošada by wopravdže siewjenje Anjesoweje krašnoscje byla. Duž dha stawaj a roškwetluj so, luby kšeseczijano. Sgrabaj swoje mozy, napinaj swojeho snutskowneho człowjeka; pschetož je w duchownym kaž w czelnym: psches prózowanie a napinanie mozy roščezja. Shwataj sa tym, so by nikomu ničžo winowaty był, dyžli luboščž!

— Wróčenje na prawny pucž.

Bo němškim.

Dwaj czehnjeschtaj hromadže swoju drohu. Starschi khtunje psched so hladasche, tola druzi, hiščeje mloda krej, bėšche polny wješełoscje, jedyn spew sa druzim jaspewa, mējesche richel na klobut tñnjeny a napi so i czaškami palenzja se swojeje blesche. Wón bleschu tež swojemu towarškej poskiczi, tón pak i hlomu tšchapešche. Krajina, psches kotruž jeju pucž wjedzišche, bėšche czicha — dyš a dyš bė šamotny dwór widžecz. Daloko, daloko won so droha runa kaž schóra czehnjesche — schtomny ju njepryšchachu, jenož koliki, na kotrychž bė grot sa telegraf sczehnjeny.

Rašyma bėšche. Šwēt ležesche smerom pod scherymi mrócžakami. Žadyn ptacž njespewasche. Žadyn wētšit njeđujesche; jenož druhdy snczesche psches telegrafowe grot, jako by kšyšchak schricžku lecžecz, kotraž wot kraja do kraja człowisku rēcž nošy, njewidomnje a potajnje.

Taj pucžowarjej bėšchtaj so pschypadnje na pucžu setkałoj. Młódschi bėšche staršeho doščahnył a hnydom i nim towarštwu scžinił, dofelž šam njerad džesche a so rady i něim roščezowasche. Wón swoje mjeno mjenowasche a praji, so je pišmifistajer, kotřiz runje strajkuj, a duž chze šebi kšwilu šwēt wobhladač. Druhi bėšche tež swoje mjeno a hđže chze, prajiš, potom pak bėšche mjelcžak a na rēcže swojeho towaršcha sczerpliwje pošluchał, kotryž bėšche w nowych wucžbach šwētpolěpscherjom (ja to so mienujzy sozjaldemokratojo wudawaja) kaž so sdašche derje wobhonjeny, a nětko mudrje roščadowasche, tak budže wscho lepje, so budže so pschichodnje jenož 9 hodžin dželacz a so dyrbi so mšda hiščeje pomyščicž.

„Bój, towaršcho, chzemoj kšwilku wotpocznyč a kusť pošwaczicž!“ wón praji a i tym na mašu hórku pokasa, hđžez tež něotre kamjenje ležachu, kotrež mōžeschtaj šebi sa šyđlo wsacz. Wonaj so pošnyuschtaj, swojej waczolaj wotpožičstaj a kōždy jėdžesche schtož mējesche. Młódschi šašo palenzowu bleschu wuczahnywšchi ju swojemu towarškej poda tón pak ju šašo wotpolasa. „Ach, wy drje k tej nowej družinje kšuschecže, kotraž chze so palenzpicža wostajicž — ja tu pak šahorjeny nješšym.“

„Palenzja šym so hačž do šyteje wole w šwojim žiwjenju napit“, staršchi wotmolwi, „hdyž chzeczje wo tym kšyšchecž, chzu wam powjedacz, psches cžo je mi šapoczak palenz napscheczimny byčž“. Młódschi šwój počž a kšlėb kmutajo i hlomu šimny.

„Kaž scže wy nětko w strajkowanju“, staršchi počža, a pschi tym se šwojimaj khtunmaj, czornymaj woczomaj na młódscheho towaršcha pohladny, kaž by prajicž chžyl: »Mi je tebe žel«, „tak tež wy psched někotrymi lětami strajkowachmy; ja tehdom žigary dželacz. Bėšche šty czaš. Džen wotednja, tydžen wot tydženja Bohu temu Anjesej czaš kradnyčž, wokoło dundacz, w forczmach šyđacz wot ranja hačž do wječjora, i czežkej hlomu do toža a i pustej myšlu i njeho — polny hidženja, hnėwa a šawisče pscheczimno knjesam, kotřiz maja pjenjesh a tola dacž nochzedža, schtož šebi žadašch. Nichtó njewjedžesche, k tajtemu kōnzej to pschindže a hdyž by tež někotry rady so podwolil a šašo dželacz počžak, wón stejesche pod želesnym šakonjom dželaczerskeho šjednocženja a dyrbjesche so teho džeržecz.“

Šunu my tež šašo pschi palenzu šedžachmy. Towaršchojo bėchu pschischli, nam nowu kšrobłoscž czinicž; woni bėchu tež pjenjesh šobu pschijneshli i wulkeje strajkowazeje poškadnizy (kašy). Duž bėchu wótre šłowa kšyšchecž, hlomy bėchu czopke a rēcže buchu pschezo džiwishe, bėšche jako bychu dynamitowe bomby hižo pschihotowane ležale.

Duž mój towaršch, i kotrymž hromadže byđlach, i durjemi nuts štupi; jeho woczji mje pytašchtej, wón šiwasche, ja pak lóšchta

njemėjach moje město wopuščezicž a i hlomu tšchapešch. Duž šo te mni pscheczisheča a mi list do rukow da. Ša jón rucže wocziniwšchi czitach. To bėšche pišmo mojeje stareje macžerki, i tšchepotatej ruku pišane, wona pišasche:

„Mój luby šyno!

Twój nan ieži w mrēcžu a chze hiščeje juntrócž i tobu porēcžecz. Pschindž hnydom, je najwyschšchi czaš.“

Twoja na šwjercž šrudžena stara macž.“

Ša mašu kšwilku nastrojany so njehibajo na te šłowa hladach. Wo harje, kotraž bėšche wokoło mje, ničžo wjazny nješšyšchach. Potom rucže se stoła postanych a bėžach, schtož mōžach a kajřiz bėch, na dwórnišchczo (bahnhof). Šso derje schlachczesche, so bórty cžah na tamnu štronu jėdžesche. Ša něotre hodžiny šašo i wosa štupich, ale wot tam mējach hiščeje psches 3 mile hačž domoj. Do wječjora dyrbjach domoj, šyma bėšche; duž krocžach do blisheje wšy. Wo wšy šo mi radži, šebi wot snateho bura konja počžicž. Žechacz mōžach, dofelž bėch pola hularow jako wojak kšuzil. Ša jėchach psches krajinu, se šněhom pschifrytu, moje myšle kšwatachu priedy mje.

Šchto bė šo so mnu štało! Kaž wótry mjecz bėšche mje šrijedža w mojim hrėšchym žiwjenju powjecz wo blishej šwjerczi mojego nana trječika. — Haj, mój nan! Šak dotho šebi niebėch na njeho pomyšlit — tak dotho lista domoj njepišak! A nětko stejesche wón pschede mnu; se šwojimaj khtunmaj woczomaj na mnje hladasche, se swojej bėšej hlomu tšchapešche. Ša jeho kšlėš kšyšchach, kaž bė wón šwuczeny rēcžecz, kaž bėšche mje tak husto napominal so škeho hladacz a na Bohich pucžach kšhodžicž, kaž bėšche mi tu mašu bibliju, do czorneje kože šwjajamu, dawšchi mje jara prošyl, so njebuch žanemu dnjej šo minyčž dał, w bibliji nječžitawšchi! Ach ta maša biblija! Šdže bė wostala? — Ša to njewjedžach! — A hdy bych nětko pošdže pschischok — hdy by luby nan hižo njebohi byl! Šso wė, husto bėchu naš našchi wodžerjo wuczili, so je wėra kšupolecž (?), so w bibliji lute kžė steja, so njeje ani wėcznosčeje ani pošlednjeho šudženja — ale w tym wokołmifnjenju bėchu tajte bjesbōžne myšle přecz dunjene kaž hubjene pluh. Mój nan džė bė šwjerczi blisko a kaž želesna ruka mje ta myšl šapšchimny: Šchto potom?

Wječzor so pschiblizesche, šapoczja šo cžmicž, jako i pošlednjeje hórki dele jėchach do doliny, hđžez wjeska šrijedža wyšokich, starych schtomow ležesche, hđžez bė žyrkej, w kotrež bėch kšeczenny a konšerměrowany, se swojej wėžu widžecz. Wšcho bė tak cžicho, jako by šněh czelný rub byl, a žyly šwēt daloki row. O, hdy by tola ničto pschischok, kotrehož mōhl šo noprashecz, hačž je mój nan hiščeje žimny. Nichtó njepšchindže, jenož wróny sa mnu lecžachu, wone ani njewolachu, cžishe šo na šemju šynychu, šebi žyrobu pytačž.

Škōncžnje bėch pola wóžneho doma. Ša konja pschiwjasach. Šušť šwėžy widžach psches wokoło. Ša šastupich, durje wocziniwšchi na priohu stejo wostach. Moja macž pschi kožu šedžesche, šprōžna bėšche hlomu pošhila, ruzny ležeschtej štytnjenej w klinje. Nětk hlomu poškėhny — šiwasche, so dyrbju mjelcžo pschincž. Ale ja šo wjazny džeržecz njemōžach, ja kšwatach k nanowemu kožej. Wón i njemėrneho španja wotuczi, na mnje twjerdže hladasche, mje špōšnowšchi ruzny wupšchestrė a ja ležach pschi jeho wutrobje pšakajo i tšchnej wutrobu! O tak šo wón wješelesche, so bėch pschischok! Wón majšasche mje se šwojimaj horžymaj rukomaj psches cžolo a woczji! Šak džakowasche šo wón swojemu Bohu, so bė jeho modlitwu wušlyšchak a mje šem dowjedł, dofelž mējesche mi hiščeje tak wjele prajicž. Potom hu jara cžichi a mėrny a w nožy šašo lepje špasche.

Šti dny bė hiščeje žimny. Haj, wón mējesche mi hiščeje wjele prajicž. Kaž šawoť psched romškim bohodom, tak mój mrėjazny nan te mni rēcžesche wo prawdoščzi, wo počžimowščzi a šudženju. To bėchu šłowa, kotrež psche wšchė starwy pschimaju, hdyž i rta mrėjazeho du. A ja pschindžech se šwėta pošneho hrėcha a haniby, i czaška wotpada a bjesbōžnosčeje — kajři roščžel! To bėšche kaž hela a njebeša, kaž tošta cžma a jašne šwėtko! — hdyž šebi ja na wschitko to, schtož šady mje ležesche, pomyšlich, na strajkowanje, na njerodnych towaršchow, na žiwjenje w forczmach, na rejwanšte žubje, na džiwje lóšchty mužřkich a žōnskich — hu, dha mje tšchapešche — ja něschto wo tym cžujach, schtož biblija mjenuje: „kucže a šubow kšchipjenje“.

Ale na to šašo na miše šłowa mojego nana pošluchach. Wo prawdoščzi wón džesche: „Ša krej a prawdoščž šchryštusa je moja drašta pschistožna!“ Wo počžimowščzi: „Šak mōhl

ty tajku wulku kłóscz cżinicż, a pschecżimo Bohu hrěschicż kam na swojim cżele, kiż je templ Bożi?" Wo budżenju: „Schtoż ko kam budżi, tón njepschindze na budżenje, pschetoż my mamy rěcznika pola Wótza, Jesom Khrysta, kiż je prawy!"

Tseczi džen mój nan wuřny w mojimai rukomaj. Hlaj, luby bratsje, wot teho cżaka žaneho palenza wjazny njepiju."

Młody towarisch běsche w spoczatku husto hněwnje s głowu wił a s kijom w semi hrjebał, to'a po cżaku běsche cżishe pořkuchał. Mjelczo wobaj dale cżehnjeschtaj. Hdny pucz wot drohi prjecz dżěsche, ko dżelešchtaj a bebi ruzny kłoczko ko rozřohnowaschtaj. Starschi hišcěje khwilu stejesche a sa swojim towarischom hladasche, w jeho woczomaj stejesche praschenje piřane, Mjeběsche to te praschenje: „Budze te wuřnyte řymjentne, řornjescho podteptane abo podřuschene? Abó budze ploda pschinjescz? — Bóh to wě!

Sozialdemokratija — spytowanie ja našy lud.

(Stónčenje.)

Kaf chczecze nadběhowanju sozialdemokratow napschecżimo stejecz? to je to druge praschenje w našim cżaku. Wyřlicze, so mózeczje dobycz nad sozialdemokratami psches mudrosč a pschelapanosč? W tym řu tamni našy miřtrjo, kotři řu spytowanju satana dawno hižo poddani. Je s tym něščto dozpite, so ko jedyn řchtant pschecżimo druhemu řchczuma, so jedyn druhemu winu dwa na nęcziřchich řrudnych wobřejnosčach? Ššomoprawdosč, hordosč a hanjenje hišcěje ženje nicžo polěpschite njerřu. Wone jenož woli do wohenja lijachu. Abó chczecze wy pschisťojnosč. Idželanosč předomacz? Ženo řchłoda, so ma kóždy cżlowjek řwoje wořebite myřle wo pschisťojnosči. Schtož jedyn jako njehódne řatama, to tón drugi řhróble řatituje. Wny drje sozialdemokratow řběřarijom winujemy, dokelž ko pschecżimo wobřejazemu porjadej řbehaja. Woni řami pař praja, so woni prawe řadanje řastupuja, so chzedza niřki lud s wotročłkowsťwa wumóz. Ššo řnano namjetuje, so dyrbja ko řakonje řrucziřcho nałožowacz, so dyrbi ko polizija pořkylnicž. Hdny je dobre, hódne řmyřlenje s ludoweje wutrobny, potom teř řchťrařny a řakonje malo abo nicžo njepomhaja. Šjawnny porjad ko psches řwěrnosč řdzerzi, kotraž je we wutrobach žima. Žene je nuřne. „Piřane řteji", tute řłowa, kotrež našy řbóžniř spytowarjej wotmolwi, dyrbja řařo ř nahladnosčzi pschindž. Wřoczko ř řóřkam węcžneho řiwjenja, wřoczko ř węcžnym wěrnosčam biblije. Wone řame nam dawaju móž napschecżimo stejecz spytowanjam řatana.

Wěrnó je, niščto to přecz njemóže, nusa našeho luda je s blaťkami jara wulka. Žeho řačosč dyrbi našu wutrobu hnucz. Řařku řłubinu řubjenřwa nam naše wulke měřta pokaraju, řařku řłażenosč! Ale druha nusa teř řačosčzi napschecżimo řtupi, t. j. cżejłota, horjo, cżwila w řiwjenju a wumřjeczu našeho lubeho řnjeřa Jesom Khrysta. Hdny dyrbjesche tón nořlěpřchi cżěřpicž, dha cżu teř ja řwóř řchiz řcżěřpliwje njescz. A wot tutej nusy řesušowej, kotraž móže nař w našej řrudobje jenož řrosčťowacz, wo njej řteji piřane. řu dyrbiřch řesnacž, hdný chczelch mēr namakacz.

Cżescz psched řwěťom, widženosč psched ludźimi móžnje našu wutrobu cżehnje. Wařnosč řebi dobycz je řłódka wěž. Ale napschecżimo tutej řwěťnej cżesczi řo nam to pschescžehanje pokasuje, kotrež řesuš na tutej řemi namaka. Wuřměřcheny a hanjeny bu našy řnjeř wot řleho řwěťa. řod řchizjom Khrystušowym wřcha řwěťna cżescz řwoju řjanosč řhubi. Wo pschescžehanju, kotrež mējesche tón řajeř pschecžěřpicž, řteji piřane. Cžitaj wo nim, potom to řonjenje řa řwěťnej mozu a cżesczu wotbudželch.

Řrařnosč tuteho řwěťa řo našemu ludej do woczow řwěćzi. Ale druha řrařnosč je wjele řjeńřcha, řrařnosč jenicžkonarodženeho řyna wot Wótza polneho řnadny a prawdy. Wona řteji piřana, do njeje dyrbiřch řo nutřnje nuts podacz. Wona njech je tebi w kóždej hódzinje psched woczomaj, potom budželch wřchu řwěťnu řychu a řjanosč w jejnej prošdnosčzi a řachodnosčzi bórny prošnacž a junu budželch njewotwiřny, jako woprawdže řwobodny muž ř wřchemu řwěťnemu řbožu prajicz: „Dži, ja tebe wjazny njerodžu." Wuřnajmy řebi řprawnje: Řařki dha je našy lud? Řjeruna řo řhabłazej řczinje, kotraž řo da wot kóždeje myřle řrěschneje cżłowřseje wutrobny řařchascz? Kaf malo řroweho řosřbudženja namakamy? Hdny řu řjawnne wólby, dha móželch wjele njewěrnosčow w řnych powuczenjach řa wólby cžitacz. A našy lud da řo řjebacz a je s wjetřcha wěři. Řařnosč je nuřna. Řosřwěťlenych woczzi je řreba. Wny dyrbimy řytacz řrute řmyřlenje, řwjerdosč řnutřkowneje mozy. Hdze tu

namakamy? Řihdže druhdže, řhibu w Bořim řłowje. Wone našy řosom ř prawemu řosřbudženju wótry cżimi, so móžemy pruhowacz a řrosčmicž wřchitke řhibanja našeho cżaka. řu w Bořim řłowje móž namakamy, kotruž řane řpyťowanie řemje njepřchewinje, haj kotruž řamo niř řelřke wřóťa pschewinycz njemóža. Šřlynosč našeho powyřcheneho řnjeřa w Bořim řłowje prošnajemy, teho řnjeřa, kiż na řónzu wřchitřch řpyťowanjom prajicz móželche: „Šběřni řo wote mnje, řatanje!" řutu móž dyrbimy řebi nadobycz. ře řłowa: „Piřane řteji" chzemy wuřřoto wazicz. Šchtožkuli pschindze a na nař cżaka, Bože řłowo budze nam we wřchěch řatanowych řpyťowanjach dobycz dacž.

Řosřlad w našim cżaku.

Řhěžor a řhěžorka řtaj řańdženu njedželu w dobrej cżěłnej czerřtwosčzi Božu řłuzbu w řhěžorřkej řyřkwi w Řarlinje wopřtałoj, w kotrež je duchowny Řieregge ř Bonna, muž něhdže 50 lět řtary, řo jako nowy dwóřski předar (na měřto ře řłuzby puřchczeneho dwóřřkeho předarja Štöckera) řwjatocznje řapokasal.

Řowny řchulřki řakon řa pruski řraj namaka wjele pschecżimnikow wořebje hješ dopředarjami a sozialdemokratami, kotřychž řyřka řłosč a řařakťosč řo pschecżimo temu wobroczi, so dyrbi řchesczjianskej řyřkwi jeje dotalna řamóžnosč w řchuli řdzeržana bycz. „Řreicz s tym a puřchcz nam Řarrabařa!" řař wólachu junu řesušowi njepřchecželjo a řař hišcěje dženřa wólaju. Šo pař řchula a řyřkej řromadze řtejetej a pańjetej, to wuczzi řhonjenje wřchěch cżakow, a wřchitzy řosumni a řchesczjianszy řmyřleni řapóřkazy — kotřychž pař njeje psches mēru wjele! — řu w tym psches řene, so dyrbi řyřkej něřte řukowanie řa cżisťosč a prawu wēru řchulřteje nabožinsťeje wuczby mēcz a so ma řo teho dla řchesczjiansťwo po řyřkwinych wustajenjach a niř po řořnym řdaczu dopředarřich mudracłkow wuczicz. řež našy luby řhěžor je huřczischo prajit, so je jemu na pschěřadženju a pschisťowaczju wudželaneho řchulřkeho řakonjoweho nacžisťka wjele ležane.

Řolazy maja něř řařo po piecz a dwazyczilěťnym řradanju řwojeho proškeho arzyřisťkopa, kotřny je do řhěžoroweje řuki řameje řchisťahu řwěrnosčze wotpołožiwřchi řo w Řarlinje wot řhěžorřkeho dwora a wot wřchěch ministrów ř wulřimi cżescžemi wuřnamjenil a řo na to w prošnanju a řnesenje jara řwjatocznje do řwojeho řařťojnřwa řapokasal. Bóh daj, so by teř řa našu ewangeliřtu řyřkej bórny tón cżař pschisťoch, hdný řo jej wot řtata teř dawa, řchtož jej řłuchal!

řutoru 9. řebruara řmēje řo w Bunzlawje generalna řhromadžiřna řchlesnyřkeho miřionřkeho towarřťwa, ř kotrež řu wřchitzy pschecželjo Řarlinřkeho miřionřwa — wořebje řnjeřa duchowni — lubosnje pschepřoscheni.

Š Rusťeje pschezo řrudniřche powjeřcze wo wulkej drohocze a řłódnej nusy pschisťhadzeja. W něťotřych řrajinach hižo mēřazy dełho nicžo druge ř jedži nimaju řacz řonjaze mjařo. řuřny puczowarjo powjedaju, so řu řo wot řačosčaznych maczerjom móřł řjez nadpadnyřli, kotrež Bože dla wo pokřutu řhłěba řa řwoje mēřjaze dżeczi prošchachu. Řřchi řařřich wobřejnosčach wřchail ř dołho wotmyřleneje wóřny pschecżimo Řēmřkej nicžo njebudze, a řa řařke dżiwne wodjenje móžemy řo Bohu ř žyłej wutrobu dżakowacz, řacz řunjež mamy řo teř řa řamnych wbohich cżłowjekow ř Bohu wólacz, so by řim bórny wumóženje pschisťko.

Řlěťnjansťke řchesczjiansťke młodženzowe towarřťwo je řańdženu njedželu ře řwjeczenjom řhěžorowych narodninow ř řař mjenowanym řwóřbnym wjecžorom přeni řrócz do řjawnosčze řtupiko — a dżakowano Bohu, tón přeni pošpyť je řo jara derje řadžil a řo wřchitřkim jara bohacze řhromadženym pschisťomnym wubjernerje lubit. řowarřťwo, psches nawabjenje wuřřokodostojneho generalneho řuperintendenty dr. řrdmanna wot našeho ř. řararja 5. řulija 1891 řačožene a wot njeho wodžene, ma řu řhwilu 24 řobuřťawow. Řařřarřchi a řařřhmanřchi řnych řamnych běchu řebi wřchelake řjane deřlamazije a něťotre dżiwadłowe (řeatrowe) řry, řhěžorowemu narodnemu dnjej řo pschisťhodžaze, nawuřnyřli, kotrež wot najwořebniřchich patriotisťřch řpěwow pschetorhjene pschisťladowarjom na dostojne wawřnje řoswjeřelichu. řež Řrjebjansťke młodženzowe towarřťwo bē řkoro řyłe pschisťko a je teř něťotre řjane řruhi řwojich řhwalobnych prošowanjom dako. Šhromadna nutřnosč, w řpěwanju řhērłuscha, řkřsčenju Božeho řłowa a modlitwje wobřejaza, řłonczi řjany wjecžor.

Š Řrjebje. řłowi řyřkwini řarřchi: Řesig, wojnarřki miřtr w Řitowje, Řoppacz, cżěřla w Řrjebi a Řiczas, řhěžniř w Řłowej

Wšh, a zyrkwiny fastupjer: Schubert, bur w Čžernišku, buchu l. njedželu po 3 kralach šwjatocnje psched wošadu do šwojeho fastojnstwa sapokasani. Wóh tón knjes chyzl jich se šwojej mozu wuhotowacž, so bychu šwoje fastojnstwo t šbožu zylje wošadu fastali.

Budžecze žmilni, jako tež wasch Wóczež žmilny je. Njesatamaječe, dha tež wy njebudžecze šatamani.

(Lut. 6, 36. 37.)

Hdyž tuto słowo našeho knjesa, s nowa čžitach, mi s Barlinšeho šudnišeho žiwjenja šašo hnujazy podawł do pomjatka pschindže, kotryž šym psched blěšchim čžakom čžitał, kotryž pak je tebi šnano hiščeje njesnaty a šnano tež twoju wutrobu ša šhudobu šhrěje. —

Wšh šažny šud 98. rjadownje w Barlinje běšče šhromadženy; zyls rynth šlóržbow hižo bě šlónčženy; bóršy bě kónž tu. Dha hiščeje pschuwjedžechu jenu žonu. Wona šnano běšče něhdže 30 lět stara; jejna drašta pschistojna a čžista, jejne woblicžo blěde a wurudžene. So mějesche hlód čžerpicz, bě se wscheho widžecž. Lědma móžesche se šlaboščju fastupicz, na rukomaj džeržesche maše džeczatk, kotrež, kaž we womorje, wjazy s hlódom duchacz njemóžesche. Broschu na šudnišeweho pschedšydu hladašče, hdyž widžesche lawku, na kotrež wobštorženi šyduju. — „Ššynicze šo“, autón džesche, a ta žona šo šyžže šašo džaknje na njeho pohladajo. Pschedšyda wotewri akty: „Šče wy Lujša Elberšowa?“ — „Šaj, knjes presidenta.“ — „Wy šče wobštoržena, šo šče pohlednju šrijedu wječor w jenyh hoščženzu pobyla a tam wot pjenježnita Neumanna wo dar prošyla. Ščto t temu prajicze?“ — „Ša teho knjesa šnała nješšym.“ — „Wo tajim šo wušnajecze, šo šče prošyla?“ — „Šaj.“ — „Macze něščto t šwojemu šafitanju pschšpomnicž?“ — Žona šwojej woczji wotewri a něotre šylšy šo jej psches lizo dele ronjachu; wona hlómu ššhili. „Wšmicze šebi wutrobu“, pschedšyda džesche nimale dobročžiwišcho, hacž to jeho fastojnstwo dowoli, „prajicze šudništwu, ščto je waš pohnuło, šo šče tuto pschestupjenje wobesčła, wono móže mam šnano tola pomhacž.“ — Ta žona pocža, t šemi šhladujo: „Mój muž je mje psched poš lětom wopuščžil a duž dyrbjach šo šama ša šwojej džěczi štaracz. Mjoe šarsche džeczatk je wumrjelo, — s hlódom je šahinyło a to druhe, kotrež mam jowle, wono tež wjazy dołho čžerpicz njesměje. Ša šym žylš dny, haj žylš tydženje dołho džělo pytała, wščitko podarmo. Šprawna a čžestna chyzch wostacz: tak njemóžach nicžo dale čžinicž hacž jeno hlódu wumrjecz. Ša mnje to čžěžko bylo njeby: hdyž je čžłowjeł dwaj dnjej dołho hlódnny byl, potom wjazy wjele nječžuje; šmiercz šo potom, kaž šebi myšlu, lohko pschibližuje. . . . Ale moje džeczatk, moje wobohe džeczatk! . . . Ša dyrbjach džělo mēcž. Šlónčžnje jo namatč jako šchwalcža pola jeneho žida. Ša mējach kóždy džen džělo wot rano 6 hacž pschipošdnju do 12, a tež hacž do 1 abo do 3.“ — „A ščto šče to šašlužila“, šo štatny rěcznik špěčžnje woprašča. — „Hdyž běšče wjele, na džen 60 np., s wjetšča pak jenož 50 abo 45“, žona šmėrom wotmolwi. Hdyž šo šdasche, kaž by rjeł, šo šawnižny temu njewěrja, wona dale džesche: „Ša móžu wam pschekupža mjenowacz a wščitke te druhe šchwalcze móžeja tošame wobšwėdčicž.“ — Nětko bu šhwilku čžiščina a šawnižny jedyn na druheho hladaču a jedyn džesche: „Hacz by tón knjes tamneho pschekupštwu škerje jow nješlužičał, hacž tuta žona?“ — Na napominanje šudnika žona dale rěczesche: „Wot tutych 50—60 np. dyrbjach wšchėdnje wobydjenje, jěšcz, šwėžu a draštu płacžicž; wšsche teho dyrbjach zwjern pola teho pschekupža bracz, hdyž je tšl kóčž dróžiči hacž druhdže. . . .“ Wona šapoczja płacacz. „Mi drje móhlo šo lěpje hicž, hdy bych chyzła pola tych židow šwoju žonštu čžescz pschšbadžicž; ale radšcho tola hlódu wumrjecz, hacž tajšje hanšy šebi nacžinicž.“ — Wo mašej šhwilžy wona dale powjedasche: „Tak šym ja tydženja šwoju šašlužku šhubila. Ša šym jich na šolenomaj wo šmilnoščž prošyla, šo bychu mi s najmjeišča ša 30 np. džělacž dali, podarmo.“ — „A tak šče wy nětko tydžen dołho bješ šhlěba byla?“ — „Šaj, a dokełž moje džeczžo hlódu wumrjecz nječach widžecž a dokełž je mje mój muž wopuščžil a šo hewal něhdže wokoło honi, dha šebi hinał pomhacz njewjedžach, hacž šo do tamneho hoščženza džěch a šwoju ruk wupšchestrjech t — prošchėštwu; to bě přeni kóčž w mojim žiwjenju“, wona płakasche, „a hdy by mi tamny knjes radšcho 20 np. dał, hacž šo je mje wobškoržil, dha by mi pomhane bylo.“ — „Tajki je našch čžakš“,

jedyn šawnik šchepny. Ššudnił, šo wě, nicžo namatč njemóžesche, ščtož by tu žonu do čžista wuminowalo. Wona bě prošyla a bě winowata. Ššudnił se šwojimi šawnikami radu škladowasche. Potom hiščeje juntrócž štanu a tu žonu 3 h. wny kšostanja płacžicž šašudži, abo jedyn džen šedžecz. — „To je najmilišče kšostanje“, wón pschšitaji, „a šakon šebi to žada“. — Žona šlabje wotmolwi: „ja šo džakuju, moji knježa!“ a chyzsche wotėricž. Štatny rěcznik pak wótšje džesche: „Broschenje drje je šakasane, ale niz dawanje, niz dar lubošče. Broschu, pschšitupczje bliže.“ A hdyž ta žona psched nim štejesche, jej wón šloty da a s mjekšim hlóškom džesche: „Tu wam něščto dam, šaplacžcze kšostanje a kupczje šebi něščto t jėdži“. Wboha žona lědma šwojimaj woczomaj a wušchomaj wěrjesche.

Dyrkotajo wona pjenješ wša a pruha šbóžneje radoščje na wurudžene woblicžo padže. „Šaplacz Wóh tyšžaz kóčž“ chyzsche wona rjež, ale hižo šo jej wjazy rukow napšcheczšo nupšchestrje, a kóždy jej dar ššicžesche. Ššudnił, šawnižny, štatny rěcznik, haj tež šudniški šlužobnik ju wobdarichu; žadny wrócžo njewosta. Žona móžesche jenož płacacz, haj se šylšami džata t njeby pohladajo wona wodešdže. — M.

Něščto wo prawošlawnej žyrkwi.

Prawošlawna šo mjenuje grichiško-katholška žyrkej, kotrež tež něotre šłowjanške narody, kaž Rušoj, Bošharjo, južni Ššerbja, pschššluscheja. A tutej žyrkwi je w jenyh pošlednišchich lět tež jara wjele ewangelšich pschestupiko, kiž pak běchu s džěla t temu pohonjowani. Wšchšstupiko běšče do žyla 15,668 wošobow, wotšhladane wot 5444 Čžechow w Wolšhyniškej. Wješ tymi, kottšž prawošlawne wėrumušnacžje pschšjadu, běšče lutherškich 1660, katholicšich 981, reformėrtičich 41, židow 797, mušamedanškich 3113, pošhanow 3442. — Ša lěta 1876—1887 je šo w ruškim šhėžorštwje 4641 prawošlawnych žyrkwjow a 1819 šapalkow natwarilo. — Wy drje šo nětko šdobnje prašchamy, ščto tucž pschestupjeni lutheršžy ššchescžijjenje w prawošlawnej žyrkwi ša šwoju šhubjenu lutheršku wėru namataju. Tu mēšta njeje, tamne žylš ššchescžijanstwo wopšacz a rošestajecz; na to najwažnišče pak čžžu špomnicž, šak tuta žyrkej t žórku wscheho ššchescžijanstweho pošnacža, t šwjatemu šłowu Božemu, šteji. A temu w šwojich šapilšach s lěta 1888 šajimawu powješcz namatam. Wo njej je šo w Ruškej towarštwu ša roššchėrjenje šwjateho pišma w l. 1863 šašožiko, kotrež 1869 šakonšte pschšpošnacžje dosta a mējesche hižo w l. 1886 1229 šobustawow, mješ nimi 452 duchownych a mēšchnikow. W l. 1887 je šo wot tuteho towarštwu 90,000 biblijow roššchėdašo. — Špodžiwne je, šajke daloke krajiny tamni šolportėrojo pschėbėhaju: tak je jedyn 10,000 šilometrow kraja ša jene lěto pschšrocžil; pschš tym wopomni, šo tam s džěla žane želešnižy nješšbu a pucžje šubjene došč, a w šymškim čžaku šo tež pucžowacz nješodži. — M.

4. njedžela po 3 kralach.

Njedžela	Mat. 13, 44—58.	Šš. 91.
Póndžela	Lut. 8, 4—15.	2 Kor. 11, 19—12, 9.
Wutora	Mat. 14, 1—14.	2 Šš. 1, 1—11.
Ššrijeda	Mat. 14, 22—36.	2 Šš. 1, 12—21.
Ščtwórtk	Mat. 15, 1—14.	2 Šš. 2, 1—11.
Pjatk	Mat. 16, 1—12.	2 Šš. 2, 12—21.
Ššobota	Mat. 16, 13—27.	2 Šš. 3, 1—18.

„Pomhaj Wóh“ je wot nětko niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšchėch pschėdawarňjach „Ššerb. Šłowin“ na wšach a w Budyščinje dostacz. Na ščtwórcž lěta płacžzi wón 40 np., jenotliwe čžizžla šo po 4 np. pschėdawaju.